

ICSID determina condițiile în care un drept de proprietate intelectuală poate fi calificat drept investiție

În anul 2000, statele membre ale Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale („OMPI”) (printre care și România) au desemnat ziua de 26 aprilie – ziua în care Convenția OMPI a intrat în vigoare în anul 1970 - ca Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale. Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale este văzută ca o oportunitate de a evidenția rolul pe care îl joacă drepturile de proprietate intelectuală (brevete, mărci comerciale, desene industriale, drepturi de autor) în încurajarea inovației și a creativității. Un sistem echilibrat recunoaște și recompensează inventatorii și creatorii pentru munca lor și se asigură ca societatea beneficiază de creativitatea și ingeniozitatea acestora.¹

Odată cu proliferarea disputelor transfrontaliere asupra drepturilor de proprietate intelectuală, este important de știut că există numeroase mecanisme alternative la care titularii pot apela pentru a-și proteja drepturile. Prin tratatele bilaterale pentru protecția investițiilor, au fost instituite mecanisme specifice de soluționare a disputelor dintre statele-gazda și investitorii străini, date în competența Centrului internațional de soluționare a litigiilor de investiții („ICSID”)². Unul din aspectele importante în jurisprudența arbitrajelor ICSID ține de elucidarea condițiilor în care un drept de proprietate intelectuală poate fi calificat drept „investiție” efectuată de investitor într-un stat-gazda.

Pentru prima dată în istoria arbitrajelor privind investițiile, prin Decizia Tribunalului arbitral ICSID pronunțată în cadrul dosarului nr. **ARB/16/34, Bridgestone Licensing Services, Inc. și Bridgestone Americas, Inc. împotriva Republicii Panama**⁴ („Cauza Bridgestone”), s-au analizat pe larg și în concret condițiile pe care drepturile de proprietate intelectuală – în speța, o marcă înregistrată – trebuie să le îndeplinească pentru a putea fi considerate investiții.

Tribunalul arbitral ICSID a reținut că „o [investiție] trebuie să ofere un beneficiu țării gazda, creând în același timp cel puțin un anumit risc pentru societatea care face investiția. Conform acestui principiu, simplul act de înregistrare a unei mărci nu constituie o [investiție], deoarece nu conferă niciun beneficiu statului gazda și nu creează niciun risc pentru proprietarul mărcii. Numai atunci când proprietarul mărcii [exploatează] marca fabricând și promovând produse purtătoare ale mărcii în țara gazda – asumându-și astfel riscuri și conferind un beneficiu țării gazda – o marcă înregistrată devine [investiție].”⁵

Cu alte cuvinte, în interpretarea dată de ICSID simpla înregistrare a unei mărci comerciale nu constituie, respectiv nu are caracteristicile unei „investiții”, deoarece înregistrarea nu conferă decât un drept negativ de a exclude alte persoane de la a folosi acea marcă.

Decizia pronunțată în Cauza Bridgestone clarifică pentru disputele viitoare, circumstanțele în care un investitor poate apela la concursul ICSID pentru protejarea dreptului său de proprietate intelectuală împotriva măsurilor statului-gazda, reliefând importanța existenței unui „beneficiu” pentru statul-gazda derivat din exploatarea dreptului de proprietate intelectuală al investitorului. Totuși, mecanismul de soluționare a eventualelor dispute dintre titularul unui drept intelectual și statul-gazda rămâne legat de dispozițiile concrete ale tratatului bilateral de protecție a investițiilor aplicabil în cauza, de legislația specifică a statului-gazda, cât și de circumstanțele specifice fiecărei cauze. Un mediu în care inovația și creativitatea prosperă, îmbunătățește șansele de a aborda provocările majore cu care se confruntă umanitatea, de a stimula progresul uman și de a ne face viața mai sănătoasă, mai sigură și mai confortabilă.⁷ Astfel, arbitrajele ICSID vor continua să joace un rol vital în încurajarea și dezvoltarea sectorului drepturilor de proprietate intelectuală, prin protejarea investitorului de eventuale încălcări sau utilizări nepermise.

[1] Pentru mai multe detalii, a se vedea *Frequently Asked Questions: World Intellectual Property Day* (wipo.int) (accesat la 21 aprilie 2021)

[2] Centrul Internațional de Reglementare a Disputelor Relative la Investiții a fost înființat prin Convenția privind soluționarea litigiilor de investiții între state și resortisanții altor state pentru asigurarea unui cadru independent de soluționare a disputelor dintre investitorii străini și statele-gazda

[3] A se vedea Decizia asupra unor obiecțiuni de urgență (13 decembrie 2017) – disponibilă în limba engleză la [DS10865_En.pdf](#) (worldbank.org) (accesat la 21 aprilie 2021)

[4] Soluționat prin Hotărârea Arbitrală pronunțată la 14 august 2020 – disponibilă în limba engleză la [DS14873_En.pdf](#) (worldbank.org) (accesat 21 aprilie 2021)

[5] Paragrafele 172 și urm. din Decizia asupra unor obiecțiuni de urgență

[6] Paragraful 171 Decizia asupra unor obiecțiuni de urgență

[7] *Ibid.*